

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Qualitative Research) แบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งมีแบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ลักษณะประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

สำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่ ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะหมายถึง ประชาชนชาวกรุงเทพมหานครทุกคน ไม่จำกัดเพศ รายได้ สถานภาพ ระดับการศึกษา ซึ่งจากสถิติของกรุงเทพมหานครพบว่า ประชากรในกรุงเทพมหานครที่มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อทั้งสิ้น มีจำนวนทั้งสิ้น 5,662,499 คน (<http://www.bb.go.th>)

กลุ่มตัวอย่าง

ขนาดและวิธีการสุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ของตารางสำเร็จรูปในการกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ TARO YAMANE ที่กำหนดว่าประชากรมากกว่า 100,000 คน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ต้องใช้กลุ่มตัวอย่างมาทำวิจัยอย่างน้อย 398 คน (วิเชียร เกตุสิงห์, 2543) ซึ่งในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 455 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi Step - Sampling Random) ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบการแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) โดยแบ่งเขตในกรุงเทพมหานครจำนวน 50 เขตออกเป็น 3 กลุ่มตามเกณฑ์การแบ่งเขตการปกครอง

กลุ่มเขตต่อเมือง และกลุ่มเขตชานเมือง ซึ่งแต่ละกลุ่มเขตใช้การจัดสรรกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของชั้นภูมิ (Proportional Allocation) ได้แก่

- 1.) **กลุ่มเขตเมือง** ประกอบด้วยเขตทั้งสิ้น 13 เขต คือ เขตพญาไท เขตสัมพันธวงศ์ เขตดุสิต เขตธนบุรี เขตพระนคร เขตราชเทวี เขตปทุมวัน เขตดินแดง เขตบางรัก เขตห้วยขวาง เขตบางซื่อ เขตราชเทวี เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย และเขตคลองสาน
- 2.) **กลุ่มเขตต่อเมือง** ประกอบด้วยเขตทั้งสิ้น 23 เขต คือ เขตจตุจักร เขตบางพลัด เขตบางกอกน้อย เขตบางกอกใหญ่ เขตบางกะปิ เขตยานนาวา เขตวังทองหลาง เขตประเวศ เขตบางคอแหลม เขตบางเขน เขตบางนา เขตภาษีเจริญ เขตบึงกุ่ม เขตราชบุรีบูรณะ เขตดอนเมือง เขตสะพานสูง เขตสวนหลวง เขตคันนายาว เขตพระโขนง เขตคลองเตย เขตสาทร เขตวัฒนา และเขตลาดพร้าว
- 3.) **กลุ่มเขตชานเมือง** ประกอบด้วยเขตทั้งสิ้น 14 เขต คือ เขตตลิ่งชัน เขตมีนบุรี เขตสายไหม เขตทวีวัฒนา เขตลาดกระบัง เขตหนองแขม เขตบางบอน เขตทุ่งครุ เขตหนองจอก เขตบางแค เขตคลองสามวา เขตบางขุนเทียน เขตจอมทอง และเขตหลักสี่

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ ถ้าจำนวนของประชากรทั้งหมดเป็นหลักร้อยละ ใช้กลุ่มตัวอย่าง 15-30% (บุญชม, 2535) ดังนั้นในการวิจัยใช้กลุ่มตัวอย่าง 23 % = 12.5 นั่น คือ 13 เขตจากเขตทั้งหมด 50 เขต

1. ขนาดของกลุ่มตัวอย่างในเขตเมือง $(13 \times 13) / 50 = 3.38$ ซึ่งหมายถึงขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มเขตเมืองจำนวน 3 เขต

2. ขนาดของกลุ่มตัวอย่างในเขตต่อเมือง $(13 \times 23) / 50 = 5.98$ ซึ่งหมายถึงขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มเขตเมืองจำนวน 6 เขต

3. ขนาดของกลุ่มตัวอย่างในเขตชานเมือง $(13 \times 14) / 50 = 3.64$ ซึ่งหมายถึงขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มเขตเมืองจำนวน 4 เขต

ขั้นที่ 2 ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ผู้วิจัยจะเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยจับสลากเขตในกรุงเทพมหานครขึ้นมาตามขนาดกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ในขั้นที่ 1 จำนวนทั้งสิ้น 13 เขต ได้แก่

- 1.) กลุ่มเขตเมือง จำนวน 3 เขต ได้แก่ เขตปทุมวัน เขตธนบุรี และเขตดุสิต
- 2.) กลุ่มเขตต่อเมือง จำนวน 6 เขต ได้แก่ เขตลาดพร้าว เขตสาทร เขตยานนาวา เขตบางกอกน้อย และเขตบางพลัด
- 3.) กลุ่มเขตชานเมือง จำนวน 4 เขต ได้แก่ เขตหนองแขม เขตบางแค เขตสายไหม และเขตหลักสี่

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างประชาชนทั่วไปในแต่ละเขตผู้วิจัยใช้การเลือกตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Random Sampling) คือเขตละ 35 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 455 คน

ขั้นที่ 3 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบการกำหนดโควตา (Quota Sampling) ตามเกณฑ์ระดับการศึกษา ซึ่งแบ่งได้เป็น 5 ระดับ คือ

- ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า จำนวน 91 คน
- มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า จำนวน 91 คน
- อนุปริญญา จำนวน 91 คน
- ปริญญาตรี จำนวน 91 คน
- สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 91 คน

ดังนั้นในแต่ละเขตที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างจะมีการเก็บข้อมูลในกลุ่มตัวอย่าง 35 คน ตามสัดส่วนดังนี้

- ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า จำนวน 7 คน
- มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า จำนวน 7 คน
- อนุปริญญา จำนวน 7 คน
- ปริญญาตรี จำนวน 7 คน
- สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 7 คน

เครื่องมือที่ใช้การวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยผู้สอบถามจะสร้างแบบสอบถามจำนวน 1 ชุด เพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชน โดยแบบสอบถามประกอบไปด้วยลักษณะปลายปิด (Close-ended) และคำถามปลายเปิด (Open-ended) ซึ่งในแบบสอบถามจะแบ่งเป็น 5 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ประกอบด้วย คำถามเกี่ยวกับ ข้อมูลส่วนตัวและลักษณะทางประชากรของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ประกอบด้วย คำถามเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารของประชาชน และช่องทางการสื่อสารที่จะนำไปสู่การรู้จักศาลปกครองของประชาชน

ส่วนที่ 3 ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับการวัดความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับศาลปกครอง

ส่วนที่ 4 ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับทัศนคติของประชาชนต่อศาลปกครอง

ส่วนที่ 5 ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของศาลปกครองในสายตาประชาชน

ส่วนที่ 6 ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับประสบการณ์ในอดีตของกลุ่มตัวอย่างที่เกิดจากการประพุดติมิชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

การทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามดังนี้

1. นำแบบสอบถามไปหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยผู้วิจัยนำไปปรึกษากับผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ เพื่อของคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลจริง

2. นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปทดสอบหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำไปทดสอบกับกลุ่มที่คล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน เพื่อนำค่าที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้วิธี

2.1 Alpha Coefficient ของ Cronbach ทดสอบความน่าเชื่อถือในส่วนของการเปิดรับข่าวสาร ทศนคติต่อศาลปกครอง และภาพลักษณ์ต่อศาลปกครอง โดยใช้สูตรดังนี้

$$\text{สูตร} \quad \alpha = \frac{k}{(k-1)} \cdot 1 - \frac{\sum V_i}{V_t}$$

เมื่อ	α	คือ	ความน่าเชื่อถือได้
	k	คือ	จำนวนข้อ
	$\sum V_i$	คือ	ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนในแต่ละส่วน
	V_t	คือ	ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ

ซึ่งผลค่าความเชื่อมั่นที่ผู้วิจัย ได้จากการทดสอบ (Pre – test) มีค่าดังนี้

- ค่าความเชื่อมั่นจากการทดสอบคำถามการเปิดรับข่าวสารทั่วไป = 0.8016 ซึ่งถือว่ามีค่าความเชื่อมั่นดี ค่าความเชื่อมั่นจากการทดสอบคำถามการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับศาลปกครอง = 0.8562 ซึ่งถือว่ามีค่าความเชื่อมั่นดี และค่าความเชื่อมั่นจากการทดสอบคำถามประเภทของเนื้อหาสาระเกี่ยวกับศาลปกครอง = 0.9059 ซึ่งถือว่ามีค่าความเชื่อมั่นดี

- ค่าความเชื่อมั่นในส่วนคำถามเกี่ยวกับทัศนคติ = 0.9101 ซึ่งถือว่ามีค่าความเชื่อมั่นดี

- ค่าความเชื่อมั่นในส่วนคำถามเกี่ยวกับภาพลักษณ์ = 0.7816 ซึ่งถือว่ามีค่าความเชื่อมั่นดี

2.2 ใช้สูตร KR-21 เพื่อทดสอบความรู้เกี่ยวกับศาลปกครองของประชาชน มีสูตรดังนี้

$$r_{tt} = \frac{k}{k-1} \left\{ \frac{1 - X(k - X)}{k S^2} \right\}$$

เมื่อ คือ α คือ ดัชนีความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

n คือ จำนวนข้อสอบของแบบทดสอบ

S คือ ความแปรปรวนของคะแนนรายข้อ

\bar{x} คือ ค่าเฉลี่ยของคะแนน

ซึ่งผลค่าความเชื่อมั่นที่ผู้วิจัย ได้จากการทดสอบ (Pre – test) = 0.83 ซึ่งถือว่ามีความเชื่อมั่นดี

เกณฑ์การให้คะแนน

แบบสอบถามส่วนใหญ่จะเป็นคำถามปลายเปิด ซึ่งกรณีนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสาร ทักษะคิด และภาพลักษณ์ จะใช้เกณฑ์การให้คะแนนตามแบบของ Likert คือกำหนดการให้คะแนนเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) Likert ซึ่งจะแบ่งเป็น 6 ระดับสำหรับส่วนของการเปิดรับข่าวสาร และ 5 ระดับสำหรับส่วนของทักษะคิดและภาพลักษณ์ และอ่านค่าคะแนนเรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้

การเปิดรับข่าวสาร

ค่าคะแนน		การเปิดรับข่าวสาร
6	หมายถึง	มากที่สุด
5	หมายถึง	มาก
4	หมายถึง	ปานกลาง
3	หมายถึง	น้อย
2	หมายถึง	น้อยที่สุด
1	หมายถึง	ไม่เคยเลย

ทัศนคติต่อศาลปกครอง

1. ข้อความเชิงบวก

<u>ค่าคะแนน</u>		<u>ทัศนคติ</u>
5	หมายถึง	เห็นด้วย
4	หมายถึง	ค่อนข้างเห็นด้วย
3	หมายถึง	ไม่แน่ใจ 50 - 50
2	หมายถึง	ค่อนข้างไม่เห็นด้วย
1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย

2. ข้อความเชิงลบ

<u>ค่าคะแนน</u>		<u>ทัศนคติ</u>
1	หมายถึง	เห็นด้วย
2	หมายถึง	ค่อนข้างเห็นด้วย
3	หมายถึง	ไม่แน่ใจ 50 - 50
4	หมายถึง	ค่อนข้างไม่เห็นด้วย
5	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย

ภาพลักษณ์ต่อศาลปกครอง

<u>ค่าคะแนน</u>		<u>ภาพลักษณ์</u>
5	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
4	หมายถึง	เห็นด้วย
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

เกณฑ์การประเมินแปลความหมาย

การเปิดรับข่าวสาร

<u>ระดับคะแนน</u>		<u>ความหมาย</u>
5.01 - 6.00	หมายถึง	เปิดรับสูงมากที่สุด
4.01 - 5.00	หมายถึง	เปิดรับสูง
3.01 - 4.00	หมายถึง	เปิดรับปานกลาง
2.01 - 3.00	หมายถึง	เปิดรับต่ำ
1.01 - 2.00	หมายถึง	เปิดรับต่ำมาก
0.00 - 1.00	หมายถึง	ไม่เคยเลย

ทัศนคติ

<u>ระดับคะแนน</u>		<u>ความหมาย</u>
4.50 - 5.00	หมายถึง	เห็นด้วย
3.50 - 4.49	หมายถึง	ค่อนข้างเห็นด้วย
2.50 - 3.49	หมายถึง	ไม่แน่ใจ 50 - 50
1.50 - 2.49	หมายถึง	ค่อนข้างไม่เห็นด้วย
1.00 - 1.49	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย

ภาพลักษณ์

<u>ระดับคะแนน</u>		<u>ความหมาย</u>
4.50 - 5.00	หมายถึง	มีภาพลักษณ์ทางบวกมาก
3.50 - 4.49	หมายถึง	มีภาพลักษณ์ทางบวก
2.50 - 3.49	หมายถึง	มีภาพลักษณ์เป็นกลาง
1.50 - 2.49	หมายถึง	มีภาพลักษณ์ทางลบ
1.00 - 1.49	หมายถึง	มีภาพลักษณ์ทางลบมาก

ความรู้เกี่ยวกับศาลปกครอง

<u>จำนวนข้อที่ตอบถูก</u>		<u>ความหมาย</u>
0 - 5	คะแนน	หมายถึง มีความรู้ระดับต่ำ
6 - 10	คะแนน	หมายถึง มีความรู้ระดับกลาง
11 - 15	คะแนน	หมายถึง มีความรู้ระดับสูง

เกณฑ์การพิสูจน์สมมติฐาน

ค่าความสัมพันธ์

ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์ของเวียร์ เกตุสิงห์ ดังนี้

<u>ระดับคะแนน</u>		<u>ความหมาย</u>
0.00 – 0.19	หมายถึง	มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำมาก
0.20 – 0.39	หมายถึง	มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ
0.40 – 0.59	หมายถึง	มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง
0.60 – 0.79	หมายถึง	มีความสัมพันธ์ในระดับสูง
ตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป	หมายถึง	มีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field Data Collective) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง 455 คนที่กำหนดไว้ จำนวนเขตละ 37 คน โดยแบ่งตามระดับการศึกษา ซึ่งการเก็บข้อมูลนี้จะอยู่ในช่วงระหว่างวันที่ 1 – 31 สิงหาคม พ.ศ. 2544

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โดยนำโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) มาใช้ในการวิเคราะห์ประเมินผลข้อมูล

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) จะใช้การบรรยายข้อมูล โดยวิธีการแจกแจงความถี่ และใช้สถิติร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ตามความเหมาะสมของตัวแปร ทั้งนี้ เพื่ออธิบายลักษณะของประชากร และลักษณะทางสังคม เศรษฐกิจ ของกลุ่มตัวอย่าง

2. การวิเคราะห์เชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เป็นการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ โดยใช้สถิติดังนี้

2.1 ใช้วิธีการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม (One- way ANOVA) และการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยโดยใช้ T-test เพื่อทดสอบความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกตามลักษณะทางประชากรกับการเปิดรับข่าวสาร

2.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยใช้ค่าสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในการวิเคราะห์

2.3 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) เพื่อหาค่าตัวแปรอิสระที่สามารถพยากรณ์ตัวแปรต้นอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด